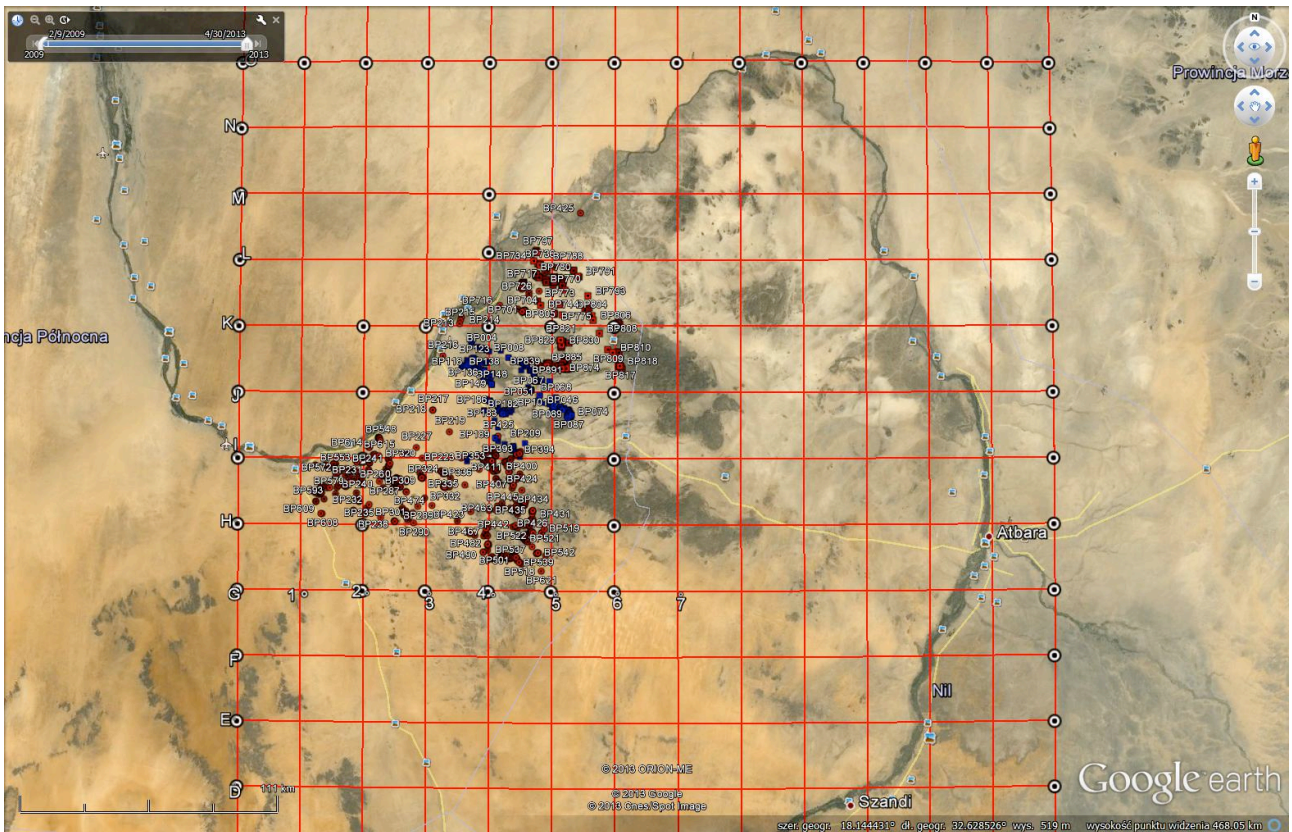

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Mianem kultury kermańskiej określamy cywilizację wykształconą w dolinie środkowego Nilu, która istniała od około 2500 p.n.e do 1500 p.n.e., na obszarze obecnego południowego Egiptu oraz północnego Sudanu ze swym centrum w mieście Kerma położonym w rejonie III katarakty Nilu. Królestwo Kermy, zwane też Królestwem Kush, skutecznie rywalizowało z Egiptem, a sama stolica była miastem o bogatej architekturze z murami obronnymi, pałacami, kaplicami i królewskimi nekropolami. W jednym z królewskich grobów natrafiono na ponad 300 szkieletów mężczyzn jak i kobiet, złożonych tu jako ofiary pogrzebowe. Groby kermańskie są często bardzo bogato wyposażone m.in. w naczynia, broń, biżuterię z fajansu i kwarcytu a nawet wyroby ze złota. Jeszcze kilka lat temu uważano, iż granice tego królestwa zamykały się w rejonie pomiędzy I i III kataraktą. Badania prowadzone w rejonie IV katarakty dowiodły, że kulturowe i zapewne polityczne wpływy Kermy sięgały na wschód nawet do wyspy Mograd i rejonu obecnego miasta Abu Hamed. Nieznany jest natomiast jak dotąd zasięg oddziaływania Kermy na południe. Dotychczasowe badania ekspedycji gdańskiej prowadzone na pustyni Bayuda wykazały jednak ślady obecności kultury kermańskiej także i w tym rejonie. Ponieważ Królestwo Kermy pełniło bardzo ważną rolę jako pośrednik w handlu pomiędzy Afryką Centralną i Egiptem, możemy oczekiwać kolejnych spektakularnych odkryć stanowisk tej kultury także dalej na południe od IV katarakty Nilu. Celem projektu jest weryfikacja tej tezy, a wieloaspektowe badania umożliwią zarówno absolutne datowanie historii ekspansji Królestwa Kermy na te tereny jak i rekonstrukcję środowiska naturalnego i kulturowego, tak w sensie lokalnym jak i ponadregionalnym. Jednym z ważniejszych efektów będzie wpisanie pustyni Bayuda będącej dotąd białą plamą na mapie osadnictwa (ok. 100 000 km²), do historii formowania się osadnictwa starożytnej Nubii w III i II tysiącleciu p.n.e.

Ryc. 1. Stanowiska odkryte na Pustyni Bayuda przez misję gdańską w latach 2009–2014.